

Bretagne Noord

PassePartout
REISGIDSEN

JEROEN SWEIJEN

INLEIDING

Bretagne intrigeert. Het is van oudsher een landstreek met een sterk eigen karakter, een oude Keltische taal, eigen muziek en gebruiken. Een streek waar af en toe ideeën van autonomie de kop opsteken; Bretagne hoort pas sinds 1532 bij Frankrijk. Het is een schiereiland met vaak woeste rotskusten, afgewisseld met fraaie zandstranden; de zee is altijd dichtbij.

Je hoort het vaak: van alle Fransen zijn de inwoners van Bretagne het gelukkigst. Ze zijn trots op hun streek en hun afkomst, en betrokken bij hun eigen cultuur, taal en geschiedenis. De Bretonse vlag, herkenbaar aan het zwart-witte patroon, wappert overal – zelfs vér buiten Bretagne.

In deze gids neem ik je mee naar de noordelijke helft van Bretagne, langs de prachtige, afwisselende kusten en de verrassende binnenlanden. De scheidingslijn tussen noord en zuid heb ik ruwweg langs de N164 gelegd, een vierbaansweg dwars door Midden-Bretagne.

Vanuit de oude vestingstad Vitré reizen we naar het einde van de wereld bij Saint-Mathieu de Fine-Terre. We doen het noorden van de Ille-et-Vilaine aan, doorkruisen de Côtes-d'Armor zowel langs de zee (Armor, het land aan zee) als door de binnenlanden (Argoat, het land van het bos), waarbij we twee oude Gallo-Romeinse hoofdsteden met elkaar verbinden. Daarna genieten we van de zeer gevarieerde noordelijke Finistère, met de Léon en de Monts d'Arrée.

Zoveel karakteristieke stadjes en fraaie dorpjes. Zoveel kerken en kapelletjes, onbekende heiligen met bijzondere verhalen. Zoveel natuurschoon, zoveel stranden, inhammen, baaien, rotseilanden, waar iedere Breton zijn eigen favoriete plekje heeft. Malou neemt je het liefste mee naar Gwin Zégal of Le Palud en Yann laat geen kans onbenut om bij Moguériec over het strand te lopen. Ik neem je ook graag mee naar onbekende, zeker even mooie plekken. Helaas past lang niet alles in deze bescheiden reisgids, die een gebied bestrijkt ter grootte van half Nederland. Maar dat maakt het juist extra leuk: zo blijft er nog genoeg te ontdekken. Ik hoop dat ik je die nieuwsgierigheid naar het onbekende Bretagne kan meegeven.

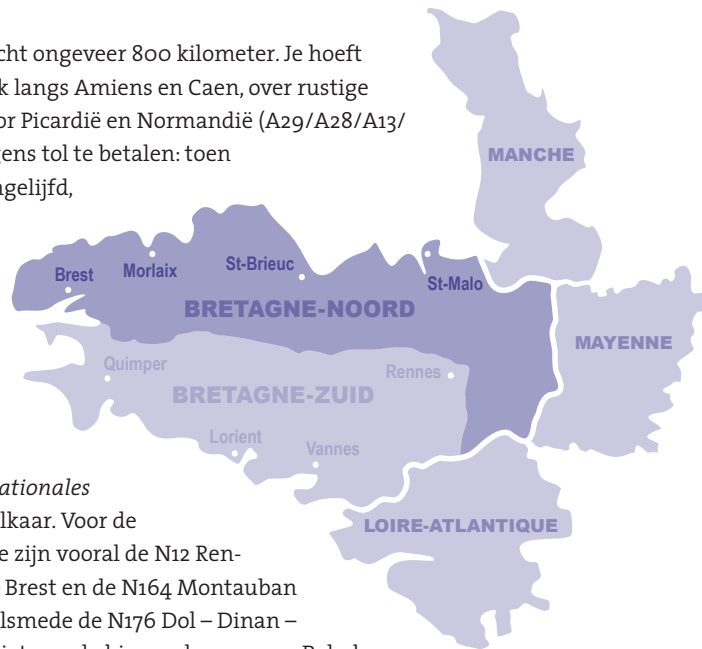
De Tro Breizh

De Tro Breizh is een historische katholieke bedevaartstocht langs de zeven oude Bretonse bisdommen, in de jaren negentig opnieuw leven ingeblazen. De voettocht voert je langs Saint-Pol-de-Léon (Paul Aurélien), Tréguier (Tugdual), Saint-Brieuc (Brieuc), Saint-Malo (Malo), Dol-de-Bretagne (Samson), Vannes (Patern) en Quimper (Corentin), als eerbetoon aan de zeven heilige stichters van Bretagne. tro.bzh

WAAR EN WEER

Met de auto is het vanaf Utrecht ongeveer 800 kilometer. Je hoeft niet over Parijs, maar kunt ook langs Amiens en Caen, over rustige en goedkopere snelwegen door Picardië en Normandië (A29/A28/A13/A84). In Bretagne hoef je nergens tol te betalen: toen Bretagne bij Frankrijk werd ingelijfd, stelde hertogin Anne de Bretagne als eis dat haar inwoners nooit zouden hoeven te betalen om in hun streek te reizen. Naar verluidt hebben we daar de gratis Bretonse autowegen nog aan te danken.

Enkele vierbaans *routes nationales* verbinden oost en west met elkaar. Voor de noordelijke helft van Bretagne zijn vooral de N12 Rennes – Saint-Brieuc – Morlaix – Brest en de N164 Montauban – Loudéac – Carhaix handig, alsmede de N176 Dol – Dinan – Lamballe. En voor de rest: geniet van de binnendoorwegen. Behalve aan de kust en bij de grote steden is het nergens écht druk.

Streek van vier seizoenen

Loodgrijze wolken of helderblauwe lichten: Bretagne is een streek van seizoenen, soms alle vier op een dag. De streek kent een gematigd maritiem klimaat, waar het zelden bloedheet of ijskoud is. meteo60.fr biedt betrouwbare en gedetailleerde weersinformatie. Alle seizoenen zijn geschikt voor een vakantie in Bretagne, want zeg nou zelf: een stormachtige zee aan een woeste rotskust heeft toch ook haar charme.

BRETONS EN GALLO

Bretagne is sinds de vroege Middeleeuwen tweetalig. In het westen spreekt men nog steeds Bretons, in het oosten een Frans dialect, het Gallo – al is dat grotendeels door het Frans overspoeld. Op het hoogtepunt, in de 9^e eeuw, werd het Bretons bijna tot aan de poorten van Rennes gesproken, met als oostgrens een lijn die ruwweg van Dol langs de Vilaine naar Redon loopt. Tegenwoordig ligt de taalgrens heel wat verder naar het westen, ruwweg tussen Plouha in het noorden en Vannes in het zuiden.

Er zijn nog ongeveer 200.000 personen die Bretons spreken, altijd naast het Frans. Voor de meeste mensen uit Bretagne maakt het Bretons deel uit van de Bretonse identiteit. Het wordt op aardig wat scholen onderwezen, zelfs op plekken waar vroeger geen Bretons gesproken werd.

Tweetalige wegwijzers en naamborden zijn in de Finistère en de westelijke Côtes-d'Armor overal gemeengoed – in de Ille-et-Vilaine zijn het uitzonderingen, al begint men daar steeds vaker het Gallo te vermelden. Zowel in de Côtes-d'Armor als in de Ille-et-Vilaine kun je ook drietalige plaatsnaamborden tegenkomen: Frans, Bretons én Gallo. In de Finistère zijn straatnamen soms ééntalig Bretons.

Mocht je je verbazen over de afkorting BZH die je overal tegenkomt: dat staat voor *Breizh*, de Bretonse naam van Bretagne. Er is tegenwoordig zelfs een internetextensie: *.bzh*.

DEEL I
ILLE-ET-
VILAINE

VITRÉ

In het hart van de Marches de Bretagne, de voormalige grensstreek tussen Bretagne en Frankrijk, ligt de prachtige en dynamische stad Vitré. Oorspronkelijk dienden de burcht en de stadsmuren voor het verdedigen van de Bretonse grens met Frankrijk. Nadat Bretagne aan het einde van de 15e eeuw bij Frankrijk was ingelijfd, werd Vitré een belangrijke handelsstad. Men fabriceerde zeilen, lakens en linnengoed van hennep en vlas. De handelslieden lieten indrukwekkende gotische panden na en overal in Europa kwam men kooplui uit Vitré tegen.

Het kasteel torent hoog en imposant boven de Vilaine uit. Sinds 1060 staat op deze steile rots aan de kleine rivier een versterkt kasteel. Het grootste gedeelte van het huidige kasteel dateert uit de 13e eeuw. De twee enorme artillerietorens Saint-Laurent en La Madeleine zijn een eeuw later toegevoegd: zij dienden om het kasteel nog sterker te maken en de Bretonse grens nog beter tegen de Franse invaller te verdedigen. Als een eeuw later de grens verdwenen is wordt het kasteel stilaan omgebouwd: in de 16^e eeuw worden veel Renaissance-elementen toegevoegd, die nog goed zichtbaar